

NATŪRALUS BASEINAS – ŠIMTU PROCENTŲ

Gintarė Jablonskienė, kraštovaizdžio dizainerė

Vanduo yra gyvybė. Vanduo yra galybė. Jis neša gyvybę arba ją sunaikina. Vanduo – mūsų gyvenimo dalis, mūsų gyvybės šaltinis. Nuo neatmenamų laikų vanduo buvo sodo puošmena, gyvybės simbolis. Karštuose pietų kraštuose jis taip pat simbolizavo ir šeiminingo turto. Krištolinis upelio čiurlinimas mus ramina, padeda atsipalaiduoti, sukuria nuotaiką meditacijai. Mes neįsivaizduojame poilsio be vandens telkinio, be jo atgaivos karštą vasaros dieną. Vos atšilus orams vanduo mus traukia nenumaldomai, vilioja savo paplūdimiais, pakrantėmis... Deja, sodyba su nuosava ežero pakrante be poilsiautojų triukšmo tampa vis didesne prabanga, o vieši paplūdimiai netraukia švarios gamtos ir ramaus poilsio mėgėjų.

Ieškodami natūralios gamtos, švaros ir ramybės vis dažniau suklūstame išgirdę apie natūralius baseinus. Kas tai?

Šis terminas atsirado Austrijoje prie trisdešimt metų. Natūralaus baseino koncepcijos autorius yra ekologas Pieter Pitrich. Šis išradimas yra grįžimas prie natūralaus gamtos ciklo, kai nenaudojant jokių papildomų cheminių priemonių ar UV filtrų vandens švarą palaiko augalai. Tai žmogaus sukurtą vientisą ekosistemą. Natūralus baseinas mums teikia daugelį malonumų:

- Visų pirma tai grožis! Kas gali būti nuostabiau nei maudantis skaidriame vandenyje grožėtis savo nepakartojamu vandens sodu, žavinčiu mus visais metų laikais.
- Net galime atsigerti tyro, augalų išgryninto vandens.
- Giliai įkvėpti ne chloro, o vandens ir žydinčių bei kvėpiančių augalų aromato.
- Klausytis švelnaus vandens čiurlenimo ir mus supančios gyvybės klegesio.

KODĖL NATŪRALUS BASEINAS?

Tai natūralumas ir malonumas visu šimtu procentų! Tai galimybė maudytis natūraliai skaidriame vandenyje, neapdorotame cheminių preparatų ar UV spindulių. Tai sveika oda, ypač vaikų, po maudynių neperšti akių ir nejaučiamas nemalonus kvapas. Natūralus baseinas – tai ne tik keli vasaros mėnesiai, kai galime mėgautis maudynėmis. Čia pilna gyvybės: paukščiai atskrenda atsigerti, vanduo pritraukia drugelius ir laumžirgius, bei vandens vabzdžius. Net vidury miesto baseinas gali išlikti švarus ir ekologiškas. Žiemą užšalęs baseinas gali tapti vaikų čiuożykla, nes vandens nereikia niekada išleisti.

Čia savo tvarką įveda pati gamta. Augalai iš vandens surenka nitratus ir fosfatus, bei kitus cheminius elementus, reikalingus augimui. Taip sukuriama natūralus regeneracijos ciklas, kuris vyksta visuose ežeruose ir kituose vandens telkiniuose. Tokiu būdu išsaugant natūralią biologinę pusiausvyrą vanduo išlieka skaidrus ir švarus.

Renkantis vietą tokiam baseinui reikia atsižvelgti į daugelį kriterijų. Baseiną turime formuoti toje sklypo vietoje, kur jūsų nevarsytys pašalinių praeivių žvilgsniai. Tam, kad galėtume juo grožėtis ištisus metus, baseinas galėtų būti kuo arčiau namo, pavyzdžiui, netoli svetainės langų. Augalams reikalinga saulė, todėl įrengdami baseiną saulėje pusėje džiaugsitės augmenijos gausa ir šiltu vandeniu. Tokioje vietoje vanduo greičiau sušils pavasarį, o rudenį ilgiau išsaugos šilumą. Tačiau būkime atsargūs! Jeigu saulės spindulių bus per daug, tai gali suaktyvinti dumblių augimą, taip pat sumažinti deguonies kiekį vandenyje. Patartina baseinui

rinktis pietvakarių pusę, tuomet karščiausiu dienos metu galėsite atsipūsti šešėlyje.

VEIKIMO PRINCIPAS

Natūralų baseiną sudaro trys zonos. Viena skirta maudymuisi, antra – augalams, atliekantiems filtro vaidmenį, o trečioji – negilus kranto nuolydis – padeda vandeniui greičiau sušilti bei atlieka vandens valymo ir regeneracijos funkciją. Priklausomai nuo projekto, šios trys erdvės gali būti sujungtos viename baseine arba atskirtos į dvi atskiras dalis.

JUDANTIS VANDUO

Tarp šių skirtingų erdvių vanduo nuolat juda uždaru ratu. Tam naudojami siurbliai montuojami techninėje patalpoje greta baseino. Vanduo siurbiamas iš dugno, giliausios baseino vietos ir patenka į augalų filtravimo zoną, kurioje įvairiais būdais yra išvalomas ir vėl patenka į plaukimo zoną. Vandens paviršių išvalo skimeriai, kurie įmontuojami taip, kad nekristų į akis.

ŠILDOMAS VANDUO

Negilūs baseino krantai, skirti augmenijai, dalyvauja biologinės pusiausvyros procese ir puošia visą vandens telkinį. Jų dugną dengia akmenėliai. Kadangi šioje baseino dalyje negilu, vanduo greitai išyla, o tai padidina bendrą baseino temperatūrą 5–6 C° (labiau nei tradiciniame lauko baseine). Taip pat įmanoma įrengti papildomą geoterminį ar saulės baterijų šildymą.

SVARBIAUSIA – DEGUONIS!

Deguonies yra vandenyje, kaip ir ore. Jis reikalingas ir augalams, ir mikroorganizmams vandenyje. Krentantis vanduo papildoma deguonimi, todėl natūraliame baseine būtina pamatysite kriokliuką ar nedidelį fontaną. Priklausomai nuo baseino stiliaus, įmanomi įvairiausi krentančio vandens variantai, kartu suteikiantys išskirtinumo. Fontanas nebūtinai turi būti aukštas ar platus. Pakanka čiurlenančios vandens srovės iš pragręžto akmens ar girnapusės.

AUGALAI

Augalai baseinui turi būti parenkami pagal klimatą. Jie sodinami filtro ir regeneracijos zonose. Augalai ne tik atlieka svarbiausią vandens gryninimo funkci-

ją, bet suteikia malonumo akiai, jų dėka baseinas tampa nepakartojamu vandens sodu. Vandens lelijos žydi nuo birželio iki pirmųjų šalnų, pavasarį džiugina irisai, jukūmą, užuovėją ir priedangą dovanuoja nendrės, ajerai, monažolės.

Dažnai didelė pagunda užsiveisti baseine žuvyčių, tačiau to nerekomenduojama daryti, nes jos didina vandenyje nitratų perteklių, kurio augalai nebesugeba pašalinti, todėl sukuriama puiki terpė veistis dumbliams.

BASEINO PRIEŽIŪRA

Pagrindiniai baseino priežiūros darbai atliekami pavasarį ir rudenį. Tuomet būtina išvalyti ir pašalinti nudžiūvusius augalus ar įkritusius lapus. Rudenį, prieš krentant lapams, vandens telkinį galima uždengti tinklu – bus paprasčiau juos surinkti. Vasaros eigoje pakanka kartą per mėnesį išvalyti specialiu siurbliu baseino dugną ir sienelės. Vandens niekada nereikia išleisti, taigi baseino išlaidų bei priežiūros kaštai yra gerokai mažesni, palyginti su įprastais lauko baseiniais. Beje, jau yra techninės galimybės chloru valomą baseiną paversti natūraliu, nepakeičiant iš esmės jo formos ar koncepcijos. Galima naudoti Austrijoje išrastą biologinį filtrą, kurio pagalba mėgausimės ne chloruotu, o gaiviu, tyru ir minkštu vandeniu.

Natūralus baseinas tampa šeimos gyvenimo centrine vieta, kai jo aplinka sutvarkoma pagal poreikius. Tai vieta, kur gera pavalgyti lauke, priimti svečius arba tiesiog ateiti pailsėti saulės atokaitoje, įkvėpti vandens, sodo gaivos. Tam tikslui aplink vandens telkinį reikia numatyti erdvas medines terasas. Galima pagalvoti apie jaukią pavėšinę, lauko židinių ar pirtele. Svarbu, kad tokios aplinkos teikiama malonumas būtų šimtaprocentinis – ir poilsio, ir patogumo, ir sveikatos požiūriu.

Šiuo metu Lietuvoje statomas natūralus baseinas naudojant austrišką „Biotop“ technologiją ir bendradarbiaujant su Anglijos specialistais. Projektas pritaikytas mūsų klimato sąlygoms ir yra pirmasis tokio tipo baseinas Baltijos šalyse.

Autorės ir „Woodhouse natural pools“ (UK) nuotraukos. Naudota „Biotop“ ir „Bioteich“ techninė dokumentacija.

